

مکتب کتابی

۱- ب کتابی فینک قدری جی

کاشغر شہریدہ سوتیان فوینک تانک نینک

باسمہ خانہ سیدہ باسیلدی

۱۹۲۰

بالتة بتر

S.M.S. Mission Press, Kashgar 1920.

بالتة بتر

بالتة بتر

1920

۱- ب کتابی نینک تدریجی .

اولقی جز .

۱ اوقوماق .

روزی آخوند و نیاز آخوند دیکان ایکی اوغول بلا
بار ایردی . روزی آخوند اوقوش نی بیلما دی لیکن
نیاز آخوند مکتبده اوقور ایردی . اول حضرت آدم حوا
ابراهیم اسحق یعقوب دین و م باشقه باشقه واقعه لار
ایتیب بره مال نی بیلدی . حضرت آدم نی تونودونک مو
دیب روزی آخوند سوردی . نیاز آخوند : یوق اول اوتکان
زماندا بار ایردی دیدی . روزی آخوند : انینک دین
قایداغ بو نمه فی بیلورسن دیب سوردی . نیاز آخوند :
من انینک باره سیدین اوقودوم دیب جواب بردی .
بر کون نیاز آخوند باشقه یورت لار نینک توغراسیدا
انکا ایتیب بردی . بعضی یورت لار نینک هواسی بو
یورت نینک کی دین سوغاق دور . انداغ یورت لاردا

قاوغون و اوزوم پشمايدور. بو يورت نينك كي دين
 هواسي ايسيق يورت لار ۴ بار دور. انداغ يورت لاردا
 بعضي مغيز لار بر بلانينك باشيديك چونك بولادور.
 اولار نينك سوي شيرين سوتدك دور ديدى.

روزي آخوند: سن اول يورتدا تورغان مو سن
 ديب سوردى. نياز آخوند: يوق اما من افينكدين
 اوقودوم ديدى.

باشقه بر كون روزي آخوند اوپده يالغوز تورغانى
 اوچون زيريكيب قالدى. بر حكاييت انكلاسام بولور
 ايردى ديب خيال قيلدى. اول بر كتاب تاپيب انى
 اچتى. قايلاسه اق كاخذداقرا جيچيقدين باشقه بر
 نمه نى كورمادى. تمام كتاب اوخشاش كوروندى. هيچ
 نمه اوقمادى. انينك اوچون كتاب نى ياپيب اليب
 قويدى.

نياز آخوند اويكا كلكانده روزي آخوند ايتى كه من
 بر كتاب نى اچيب اوقويمن ديسام اوقوياالماديم. نياز
 آخوند ايتى: اوقوماق نى اوركانماسدين ايلكاري كتابدا
 نمه پتوكاني نى اوقماس سن ديدى. روزي آخوند: اى اكام
 حاضر اوقوماق نى اوركانسام بولور ديدى. نياز آخوند

انکا جواب بریب ایتی: پات یقیندا منینک بیلان
مکتبکا بارسانک بولور مکی. اول یرده او قوماق نی
اورکانورسن دیدی.

۲ مکتب ایشلاری.

رزوی آخوند مکتبکا بارادور. چونک بر اویده تولا
بلا جمع بولادورلار. همه سی صف اولتورادورلار. اولار
نینک الیددا کتاب لار و تخته لار تورادور. اخونوم
مکتبکا کیرکانده بلالار انکا سلام قیلادورلار. اخونوم
مقدس کتابدین اوقوب دعا قیلادور.

بر ساعت اوقوب بولوب بلالار تاشقاری بر چیقیب
اوینایدورلار. اوازلاری یراقدین انکلانورلار. کولدورمه
چالغاندا بلالار مکتبکا ینه کیرادورلار. ینه کتاب
اوقویدورلار. روزی آخوند باشقه کچیک بلالار بیلان
ا - ب - پ دیب اوقویدور. دسلابدا ترس ایکن.
اوقوماق نی اوبدانراق بیلکانده ۴ حکایت لار
اوقویدور. نیاز اوبدان اوقویدور.

بر ساعت خط قیلادورلار و ینه بر ساعت حساب
اورکانادورلار. چونکراق بلالار باشقه علم اوقویدورلار.
مکتبده وقت پات اوتادور.

بلالارنى قويوب برادورغان وقت كلكانده آخونوم
 ينه بلالار بيلان دعا قىلادور. بلالار انكا خوش
 ديب اويكا كئادورلار. دسلا بداروزى آخوند مكتب
 نينك ايش لارينى ترس كوردى. ايمدى اوقوماق نى
 يبخشى كورادور.

۳ مكتبكا بارغالى اونا مايدورغان

بلانينك حكايه سى.

اوتكان زماندا بر بلا بار ايردى. اناسى: اى بلام
 مكتبكا بارينك ديسه اول بلا بارمايمن ديب اونا مادي.
 اول وقت اناسى تياققه باريب ايتى كه اى جانيم
 تياقيم بلام نى اورونك: مكتبكا بارغالى اونا مايدوردى.
 تياق يوق ديب اورمادي.

اول وقت اناسى اوتغه باريب ايتى كه اى جانيم
 اوتوم تياق نى كويدورونك: تياق بلام نى اورمايدور
 و بلام مكتبكا بارغالى اونا مايدوردى.

اوت يوق ديب كويدورمادي.

اول وقت اناسى سوغه باريب ايتى كه اى جانيم
 سويم اوت نى اوچورونك: اوت تياق نى كويدورمايدور

تیاق بلام نی اورمایدور و بلام مکتبکا بارغالی اونامایدور دیدی.

سو یوق دیب اوچورمادی.

اول وقت اناسی کلهکا باریب ایتی که ای جانیم کلام سونی ایچینک: سو اوت نی اوچورمایدور اوت تیاق نی کویدورمایدور تیاق بلام نی اورمایدور و بلام مکتبکا بارغالی اونامایدور دیدی.

کله یوق دیب ایچمادی.

اول وقت اناسی قصابغه باریب ایتی که ای جانیم قصاب اوستام کلهنی بوغوزلانک: کله سونی ایچمایدور سو اوت نی اوچورمایدور اوت تیاق نی کویدورمایدور تیاق بلام نی اورمایدور و بلام مکتبکا بارغالی اونامایدور دیدی.

قصاب یوق دیب بوغوزلامادی.

اول وقت اناسی ارغامچیغه باریب ایتی که ای جانیم ارغامچیم قصابنی باغلانک: قصاب کلهنی بوغوزلامایدور کله سونی ایچمایدور سو اوت نی اوچورمایدور اوت تیاق نی کویدورمایدور تیاق بلام نی اورمایدور و بلام مکتبکا بارغالی اونامایدور دیدی.

ارغامچی یوق دیب باغلامادی .

اول وقت اناسی سچقانغه باریب ایتی که ای جانیم سچقانیم ارغامچی نی قیرقینک : ارغامچی قصاب نی باغلامایدور قصاب کله نی بوغوزلامایدور کله سونی ایچمایدور سو اوت نی اوچورمایدور اوت تیاق نی کویدورمایدور تیاق بلام نی اورمایدور و بلام مکتبکا بارغالی اونامایدور دیدی .

سچقان یوق دیب قیرقمادی .

اول وقت اناسی موشوککا باریب ایتی که ای جانیم موشوکوم سچقان نی ینک : سچقان ارغامچی نی قیرقمایدور ارغامچی قصاب نی باغلامایدور قصاب کله نی بوغوزلامایدور کله سونی ایچمایدور سو اوت نی اوچورمایدور اوت تیاق نی کویدورمایدور تیاق بلام نی اورمایدور و بلام مکتبکا بارغالی اونامای دور دیدی .

موشوک میانک دیب سچقانغه یوکوردی و حاضر سچقان ارغامچیغه ارغامچی قصابغه قصاب کلهکا کله سوغه سو اوتغه اوت تیاقغه تیاق بلاغه یوکوردی اما بلا اوزی مکتبکا یوکوروب باردی .

۴ یخششی تعلیم.

بر کون مکتب ملاسی بلالارغه ایتی: ای بلالاریم
سیزلار اوبدان کونکل قویوب دقت برله اوقونکلار.
قایسینکیز باشقه ادشینکیز نینک هورونلوقی نی
کورسه شونی منکا دیب برسون. اندین کین من اوزوم
انی تحقیقلا یمن.

نعمت آخوند دیکان بر بلا شو اوبدان
بولادور دیب خیال قیلدی. من پالتو آخوندنی
مارایمن چونکه انی یخششی کورمایمن. اول کتابغه
قایللمای اولتورسه حاضر شونی دیب برای دیب
اویلادی. همان اول وقت دا پالتو آخوند چوره سیکا
قایلادی. نعمت آخوند توختامای آخونوم غه شونی
دیپ بردی.

آخونوم: منا شونی قایدین بیلورسن دیدی. من
اوزوم قایللاب کوردوم دیدی. اما کتابینکغه قایللاب
توروب انی قانداغ کوردونک دیب سوردی. اول وقت
نعمت آخوند توزاققه توشکانی نی بیلیب اول کوندین
تارتیب هورون بلالارنی مارامادی.

۵ خدا کورادور.

یعیقوب آخوند و ساراخان سحرادا اولتور و غلوق ایردی. بر کون اویده
 یالغوز قالدیلار. یعیقوب آخوند ایتی: ای اچام کلینک اویده یکالی تاتلیق
 بر نمه بارمو ایستاییلی دیدی. ساراخان انکا جواب بریب ایتی که هیچ
 کمرسه بیزنی کورمایدورغان بر جای نی بیلسانک برله بارای دیدی.
 ارموت درختدا یبخشی ارموت باردور. بیز درخت نی ایرغاتیب ییلی
 دیدی. ساراخان جواب بریب ایتی: بولمایدور همسایه میز حویلی سیدا
 اوتون کسادور؛ اول بیزنی کورادور.

یعیقوب آخوند ایتی: بو یرکا یقین بر قاوغونلوق، باردور. اول یرکا
 باریب قاوغون ییلی دیدی. ساراخان انکا جواب بریب ایتی که
 بولمایدور همسایه نینک خاتونی حویلیدا اولتوروب ییب ایکرادور؛ اول
 بیزنی کورادور.

یعیقوب آخوند ینه ایتی که ایمدی بیلدیم. قازناقدا بر خالته همیشه
 باردور؛ اول تاتلیق بولادور. اول یر قرانکغو دور و هیچ کیم بیزنی
 کورالمایدور دیدی. ساراخان جواب بریب ایتی: اول یرده هیچ کیم
 بیزنی کورمایدور دیکانینک راست مو؟ یانینکغه کلتورکیل. اول یر قرانکغو
 بولغانی بیلان بیزنی کورادورغان کمرسه بارمکی دیدی. یعیقوب آخوند
 خجالت بولوب ایتی: ای اچام راست ایکان؛ هر قایداغ قرانکغو یرده
 بولساق خدا بیزنی کورادور دیدی.

۶ اطاعتلیق.

رحیم آخوند اناسی و بر کچیک سنکلی بیلان شهرده تار بر کوچده اولتوروغلوک ایردی. اناسی تول خاتون بولغان اوچون تیکیش قیلیب اوزینی و بلالارینی باقار ایردی. رحیم آخوند اوبدان بر بلا ایردی. اوی تنکلیکیده اناسیغه یاری برور ایردی. چونک بولغاندا ایشلاب پل تاپیب انامغه تخی چونک یاردم برای دیب نیتی بار ایردی. من خواه لاغاندیک بولسه: انام مونداغ تولا ایش قیلیب تنکلیک تارتماس ایردی دیب خیال قیلیب یورور ایردی.

مکتبده اوقوب بولغاندا حاضر اوییکا یوکورروب باریب کچیک سنکلی بیلان اویناغاچ باقیب برماکی بیلان اناسیغه یاردم برور ایردی. اناسی شهرکا انی بر ایشقه بیورسه پات قیلیب کلدی. اناسی انکا هر ایشدا پوتوب انینک یخشی ایشلاری اوچون تولا خوش بولور ایردی. اخشامدا یاتار هلدده اناسی اوغلیغه ایتور ایردی: ای بلام سنینک اطاعتلیقینک اوچون خداغه شکری ایتورمن؛ بو کیچه اوبدان اوخلاغیل دیر ایردی. اناسی نینک شو سوزی انکا چونک بر عطیه ریک بولدی. شونینک اوچون ارشلاری بیلان اوینامای اناسیغه تخی اوبدان یاردم برور ایردی. بر کون کیچقوروندا اناسی: بو پوتکوزکان چپان نی الیب باریب فلان کشیکا برینک دیدی. سنکلی کسل بولغان و اناسی انسراب انی کوتاریب یوردی انینک اوچون رحیم آخوندغه: ایتیک باریب کلینک دیدی.

اناسی دیکاندىك قىلىپ اويىكا يانغاندا يولدا بىر نىچە اداسلارى
 بىلان كوروشتى. اولار: بىز بىلان كلينك چانكىچىلدا كا بارىب تماشا
 كوروب كلالى دىدى. اول بلالار تماشاغە قزىق بولوب انى هم قزىقتورى
 لار. اول ازغنه وقت ايكى خيالدا قالىپ كونكلىده ايتى: يوكوروب بارىب
 ازغنه تماشا قىلىپ حاضر يازىپ كلسام انام منكا انىچە ساقلاپ
 تورماس ريب بىر مدت امتحاندا ايردى. اندىن خيال قىلدى كه يوق
 انامغە اطاعت قىلاي؛ اول هر ايشدا منكا پوتانور ريب اناسى نىنك
 قاشىغە يوكوروب باردى. سنكلى نىنك كسلى يمانراق بولغانى اوچون
 اناسى انكا ساقلاپ توروب كلكانده انكا ايتى: يلدام بارىب طبيب نى
 قىچقىرىپ كلينك دىدى. رحيم آخوند اناسى سوز قىلىپ بولغان همان
 يوكوروب طبيب نىنك اويىكا باردى. اول طبيب حاضر رحيم آخوند نىنك
 اويىكا برله باردى. سنكلى نىنك كسلى اغيرراق ايكان اما طبيب حاضر
 كلپ رارو قىلغانى برله ساقايدى. بلانينك ساقايغانى اوچون اناسى
 و اكاسى تولا خوش بولدى. اما طبيب ايتى كه ازغنه خيال بولغان
 بولسانكىز بلا اولوب كتار ايردى.

اخشامى رحيم آخوند بىلان اناسى بلانينك ساقايغانى اوچون
 خداغە حمد و شكر ايتى. اندىن رحيم آخوند يولدا ازاشلارى نىنك
 كب لارى بىلان امتحانغە توشكانى نى و خدا انكا ياروم بىرگانى نى
 اناسىغە ايتىپ بردى.

شوند اغ رحيم آخوند نينك اطاعتی بيلان سنکلی اولوم دین قوتولدی.

۷ اطاعت سزلیق.

یوسف آخوند دیب بر بلا اناسی بیلان بر کنت ده اولتور و غلوق
ایزدی. یوسف آخوند او یکا یقین بر مکتبده او قور ایزدی. مکتب دین آزاد
بولغاندا حویلید اوینار ایزدی.

اول حویلید ا زور بر ایت بار ایزدی. بو ایت یوسفکا تولا امراف ایزدی
و نه یرده اویناسه ایرکاشور ایزدی. یوسف اولتور و غلوق حویلیدغه یقین
چونک بر کول بار ایزدی. یوسف کولکا یقیلماسون دیب اناسی انی
حویلیدین تاشقاری اویناغالی قویماس ایزدی. بر کون یوسف کنچیک
بر یغاج کمه یساب دور. اول کمه نی قولید ا کوتاریب اناسی نینک قناشیغه
یوکوروب کلیب: ای انام من تاشقاریدا ازغنه اویناب کلای دیب
سوزدی. اناسی: معقول اما کولکا یقین بارمانک دیدی. یوسف اناسی
نینک سوزینی انکلادی اما اطاعت فیلهای کمه نی الیب کولکا یوکوردی.
لبیکا کلکانده کمه نی اوزون بر شوینه غه باغلاب کولکا قویدی. ایتیک
مانکد ورامن دیب تورغاندا شوینه قولیدین چیقیب کتی. شوینه نی
الغالی بک اینکیشکانده کولکا یقیلمیب توشتی. یقیندا آدم یوق ایزدی
اما ایت انکا ایرکاشیب کلکان ایزدی. اول کولکا سکراب توشوب بلانی
ایکینیدین تیشلاب قور و غه تارتیب الدی. ایت نینک یاردمی بیلان

قوتولوب هول ايکيني بيلان اوييكا ياندى. بو نوبت يوسف آخوند
تياقدين قوتولدى. اما موندین کين اطاعت سز بولمانك ديب اناسى
انكا نصيحت قىلىپ بردى.

۸ چاقانلىق نينك فائدهسى.

بر آدم نينك چونك بر حويلى سى بار ايردى. قوشنىلارى نينك بلا
لارى تولا وقت كوچه كا چيقيب اويناب يمانلىق اوركانكالى توررى. حويلى
ايكاسى كوچه ده بيكار يورروب يمانلىق قىلماسون ديب اولارنى پات پات
اوشاق ايشلارغە سالور ايردى. بر کون ايرته كانلىكده اولارنى قىچقىرىپ
اوتياشلىق نينك اوتىنى اوتاب توکاتيب برسانكىز اخشام ليقد سيزكا
بر نرسه برامن ريب ايتيب اوستيده خبر الغالى بر خدمتكارينى
قويدى. بلالار ايشقه توشتىلار. تولاسى ايشنى اوبدان قىلدى ليکن
قارر آخوند ريگان بر بلا ايش قىلغالى خوش ياقماى اويناب اولتورردى.
خدمتكار خبر الغالى كلسه ايش قىلغالى توررى كتسه ينه اويناب
اولتورردى. كيچقورون حويلى ايکاسى بلالار نينك قىلغان ايشنى کورکالى
چيقسه قارر آخوند دین باشقه بلالار اوز ايشلارينى توکاتيب چونان لارى
نينك اوتىنى اوتاب بولوب دور. اما قارر آخوند ايشى نينك تنكىنى هم
قىلماپ دور. حويلى ايکاسى: سن نمه اوچون ايش قىلماپ نينك ريب
سورغاندا قارر آخوند: قورساقيم اغرييدور ايش قىلالمايم ريب

بهانه قیلدی. حویلی ایكاسی بلالارغه بر اولاغ اوبدان قاوغون الیب
 کلتوروب اولاشتوروب برکالی تورسه قارر آخوند هم ییمن دیب کلدی.
 حویلی ایكاسی کولوب سنینک قورساقینک اغریق قاوغون یسانک
 یماذراق بولادور دیب انکا قاوغون برمای باشقه بلالارغه تقسیم
 قیلیب بردی. قارر آخوند شوئی کوروب اویاتیب پشیمان بولوب کتی.

4 هورونلوق نینک جزاسی.

نیاز آخوند دیکان هورون بر بلا بار ایردی. بر کون بر
 تام نینک اوستیده اولتوردی. اول تام چونک بر یول نینک یانیدا
 ایردی. چونک بر کتاب نی او قوغاندیک اولتوردی. همه کشیلار
 منی کوروب ایشقه خوشی بار بر بلا ایکان دیب خیال قیلسونلار.
 ازغنه اوقوب مور کوداب قالدی. اول وقت بر قوچقار کلدی.
 بلانینک مور کوداب پات پات باشی نی سالیب کوتاریب
 اولتورغانی نی کوردی. منینک برله اوسوشماک نی خواهلار سن
 مو دیب تورسه نیاز آخوندینه مور کودادی. قوچقار حاضر بر نچه
 قدم کینیکا یانیب نیاز آخوندنی بر اوستی. اول تام دین یقیلیب
 اویغاندی. قولیدا بار کتاب نری توشتی. نیاز آخوند تولا خجالت
 بولوب قوپوب کتی. اما قوچقار: منینک بیلان اوسوشادورغان
 شونداغ بلا یینه بار مو دیب اول یرده ساقلاب قالدی.

۱۰ ایش و اویان .

الماس آخوند دیکان کچیک بر بلا مکتبده اوقور ایردی . بر کون مکتبکا بارغاندا اوقوماقدین اویناماق انکا خوش کوروندی . اویناغالی بر اداش ایستاری . اول بر کلد ا عسل هره سی نی کوروب : منینک برله اوینامسن دیب سوردی . اول ایتنی که یوق من ایش قیلمای اویناب یورسام بولمایدور . کل بار وقت دا عسل ییغماق منکا ضرور دیب ینه بر کلدغه اوچوب کتی . اندین الماس آخوندغه بر مرکان نینک ایتنی اوچراری . منینک برله اوینامسن دیب سوردی . ایت ایتنی که بیکار یوروش منکا کدیشمایدور . من ای کام کا بر طاوشقان نی تاپیب برای دیب ایتیک یوکوروب کتی . اندین کین الماس آخوند بر قوچقاچ نی کوردی . منینک برله اوینامسن دیب انینکدین سوردی . اول ایتنی که فرصتیم یوق . من اومغه چانکا تیزیب الامن دیب جواب بریب اوچوب کتی . ازغنه وقت رین کین الماس آخوند بر اوی نی کوروب : ای اوی منینک برله اوینانک دیب قچقیردی . لیکن اوی ایتنی که بولمایدور ای خواجهم بولک ایشیم بار . من قوش تارتماسام آرم لارغه اشدیق چیقمایدور دیب کتی . اول وقت الماس آخوند اوز کونکلیده خیال قیلیب ایتنی : بولار نینک هیچ قایسی سی اویانغه فرصت تاپماسه مندیک اوغول بلاغه همیشه اویناب یورکالی لایق ایماس مکی دیب مکتبکا اوقوغالی باردی .

۱۱ اناسیغه یاری بر کوچی .

مریم خان دیکان بر بلا صحرادا اولتور و غلوق ایردی . بش بر قوقان نینک اراسیدا همه دین چونک و اوزی اون بر یاشقه کیرکان ایردی . اناسی نینک ایشی تولا ایردی و مریم خان کچیک وقتیدین تارتیب اویده یاری برور ایردی .

اناسی هر قچجان مونی قیلینک انی قیلینک دیسه مریم خان خوشدوق برله طیار ایردی. ایرته کاندە او یغانغاندا اوتون الیب کلیب چوکوندا سو قایناتیب قویدی. اندین کین کچیک اوکالاریغه ایکی نی فی کیدوروب اوی نی پاکیزه قیلور ایردی. اناسی اولاغ نی باققاندا مریم خان شو ایش نی قیلور ایری.

بر کون مریم خان اناسی برله شهرکا جماعه لاری بیلان کوروشکالی باردی. اول یرده ایم خان دیکان بر بلا بار ایردی. اناسی انی اویدده یاری برکالی قویمادی اما کوچه لارداکی بلالار بیلان تمام کون اویناغالی قویدی.

مریم خان شونی کوروب اناسی نینک او بیکا یانیب کلدکانده بالدورقی دیک خرمتمنی اوبدان قیلمادی. اناسی انی بر ایشقه بیورسه یوف دیمادی اما خوشدوق بیلان قیلمادی. اوی نی پاکیزه قیلماقچی بولغاندا سرانجام لارنی اچیغی بیلان بو یانغه اول یانغه ایشتیب ایتیپ ایش فی چالا تاشلادی ویا کچیک اوکاسی یغلاسه انی دشکولاب کوتاردی. اناسی شهر دین کلدکانده پات پات یهیش الغاچ کلیب بلالاریغه برور ایردی. مونداغ وقتدا ایشی نی برار برار خوشدوق بیلان قیلدی. اما ایرته سی بالدورقی دیک خفه لیق برله ایشی نی قیلدی. اناسی شونی کوروب بلاسی اوچون تولا بی آرام بولدی.

بر کون ایم خان نینک اناسی اولدی و ایم خان نی باققالی بولک بر کشیکا برماکچی بولدی دیب خبر کلدی. مریم خان بو واقعه نی انکلاب: منینک انام بولماسه منکا قانداغ بولور ایردی دیب او یلاب اولتوردی. منینک انام اوز بلالاری اوچون تولا ایشلامایدور مور انام بار بولغانی اوچون خداغه شکر ایتقالی یادیم غه تخی کلتور ماب دور من و کچیک اوکالاریم نی باققالی انام غه یاری بر ماب دور من انام نینک ایشی جیق اما اوزی عاجزراق ایکان. موندین کین

نمه ایش بولسه انام اوچون خفه بولمهای قیلیم برای دیب خدارین
توفیق تیلاری. اول کوندین تارتیب یخشی بیلا بولغالی و ایشلاریندی
خوشلوق بیلان قیلغالی توردی. اتا اناسی تفاوتنی کوروب خوش
بولدیلار. اناسی انکا خوشلوق بیلان قایللاسه ایشلاری انکا تولا
اسان کوروندی.

۱۲ صادق پورچی.

صادق آخوند دیکان بز اوغول بلا بار ایردی. هر ایشنی باشقه
کشیلاردین اوبدانراق من بیلامن دیب خیال قیلور ایردی. من
مونی بیلامن، من انداغ قیلامن، من مونداغ قیلامن سیز بیلمهای
سیز دیب اوزینی دانکلاب یوزار ایردی. انینک اوچون انکا خلق لقب
قویوب صادق پورچی دیز ایردیلار.

بز کون انینک اناسی بز تخسهنی انکا بریب ایتی: ای بلام مونی
الیب روکانغه باریب اون پُلدلوق سوقوغلوق قرا مَرچ و اون پُلدلوق
قرنفل (* الیب کلینک؛ امّا قرا مَرچ بیلان قرنفل ارالاش بولوب
کتماسون دیب قولیغه یکرمه پُل بریب ایباردی.

صادق آخوند تخسه بیلان پُلدنی الیب روکانغه یوکوروب باردی.
اون پُلدلوق سوقوغلوق قرا مَرچ برسه لاریب ایتی. مونی تخسهغه
قویوب بولوب اون پُلدلوق سوقوغلوق قرنفل مو برسه لاریب قوی
داکی یکرمه پُلدنی تاشلاب بردی. دوکاندار قرنفلنی تارتیب تورغاندا
صادق آخوند تخسهنی اوزوب مَرچ بیلان ارالاش بولماسون دیب
قرنفلنی تخسه نینک قونکیغه سالدی؛ امّا قرا مَرچ یرکا توشوب
کتکاننی کورماری.

اويكا بارغاندا اناسى خوش بولوب: پات يانيب كلدينك يىغشى
 بلا ايكان سن ريدى. اما قرا مَرچ نه يردە ديب سوررى. صادق
 آخوند منا موند اريب تخسهنى اورورى. و منا قرنفل يركا توگولوب
 كنى. و هم قرا مَرچدين تخسهدا هيچ نمة قالماپ دور.
 صادق آخوند موني كوركانده حيران قالدى و يوزى نينك رنكى كنى.
 اناسى انكا قايلاغاندا كولكوسىنى توختاتالمارى. صادق پورچى بو قتيم
 قنبه رين قوتولدى چونكه اناسى كوررى كه بيچاره نينك نيتى يىغشى
 بولغان ايررى. اما خيلى وقتغچه سورا قيليشنى انكا تاپشورمارى.

۱۳ اتا انا.

تولا آدم اوزىنى بيچاره كورساتماك اوچون: انام يوق دادام يوق
 ديدور. كچيك بلا بولسه انا اناسى بولماسه البته راست بيچاره دور.
 اتا انا ريكان بيزكا همه رين عزيز روست بولارور. باشقه روستلار
 بولسه: منكا نمة فائده بولارور؟ اورنيغه منكا نمة برارور ريب بيزكا
 روستلوق قيلارور. بيز اولارنى خفه قيلساق بيزنى تاشلايدورلار؛
 ليكن اتا انا ريكان بلاسيغه پرورش قيلغاندا انداغ خيالنى هيچ
 قيلمايدور. بلا انا راسىنى خفه قيلسه اولار كونكليده ساقلامايدور
 ليكن ينه مكبت كورساتارور. بلا عاجيز بيچاره بولسه يا كسل
 بولسه انى تاشلاماي تخى چونك مكبت برله پرورش قيلارور.
 مثلاً بر باغ نينك تامى بار و كوچت نينك يولانچاكي بار. انينك
 بيلان كوچتكا حيواندين و بوراندين زخم تكمايدور. شونداغ هم بر
 بلا نينك انا راسى بولسه يا اورنيدا خبر الادورغان كشىسى بولسه
 بلاغه چونك بر پناه بولارور. آچ قالسه اش برارور يلانغاچ بولسه
 ايكيمن د اورر غمليق بولسه تسلى برارور و بلاسى نينك همه درد بى
 آرامليقيمه شريك بولارور.

بیز بیلدورمیز که بر آدم کورماکان یرلارکا بارسه یولنی بیلمای اسان
 ازیقیب کتیب جبر قارتادور. شونداغ هم بر بلا چونک کشیدین تربیت
 تاپمای اوزی بیلکانیدیک یورسه ییخشی یمان ایشلارنی بیلمای فائده
 نینک اورنیغه زیان تاپادور. لیکن اتا اناسی بولسه زیانیغه سبب
 بولادورغان ایشلارنی بیلدورروب احتیاط قیلدیشنی اورکاتادور.
 پس اتا انادین بلاغه اوبدان کشی یوق دور. بلا اولارغه همیشه
 حرمت قیلسون و یمان ایشقه بیورماسه اولارغه اطاعت قیلسون
 و قریغاندا محبت برله اولارنی پرورش قیلغای.

۱۴ مسافرنینک ساغینیقی .

اوتکان زماندا یعقوب آخوند دیب بر بلا بار ایکان میش. اول اتا
 انا و یتنه اکا اوکاسی بیلان بر اویده اولتوروغلوق ایردی. اتا اناسی
 کمبغل کشیلار ایردی. هر قانچه ایش قیلغانی برله بلالاریغه و اوزیکا
 یکولوک و کیکولوک آران یتکوزور ایردی. انینک اوچون یعقوب نینک
 یماکی زغرا اریه نان دویز نان اوماچ و انداغ غذالار ایردی. کیشی
 کهنه ایکین ایردی. سوغاق تولا بولماسه همیشه ییلانک ایاغ یورور
 ایردی. اما اوزی چقان و هوشیار بلا ایردی. مکتبکا برکانده اوقوش و
 خط پتوشنی پات اورکانیب خیلی ملا بولدی.
 یعقوب آخوند اون تورت یاشقه کیرکانده بر بای سودا کر انینک
 هوشیارلیقی نی کوروب بیلیب اتا اناسیغه ایتی: بو بلانی منکا برینکلار.
 من انی اوز شهریم کا الیب باریب اوقوتوب ملا قیلای. هم دوکانیم دا انکا
 اوبدان ایش بریب پرورش قیلامن دیب ایتی. اتا اناسی بو سوزکا
 معقول دیدی. یعقوب آخوند خیال قیلدی که البته بای نینک کی دا
 ییخشی اش ییخشی ایکین و اوبدان تماشا بار دیب خوش بولدی.
 بر نهچه کوندین کین بای بیلان یعقوب آخوند یولغه چیقتی.

بای نینک شهریکا بارغاندا یعقوب آخوند مکتبده خیلی وقتغچه
 اوقوب توردی. بای نینک کی دا هم انچه مونچه ایش قیلیم یوروب
 اوبدان تورور ایردی. بای هم انی اوبدان کوروب انکا یینکی ایکیمن ایاغ
 قیلیم بردی و هر کون اوزی ییدورغان غذارین بریب اوبدان باقار
 ایردی. بو خبر اتا اناسیغه یینکانده اولار هم خوش بولوب قالدی. همسایه
 لاریغه بلاسی نینک کبی نی قیلیم ایتی: بیز نینک یعقوب اول بای نینک
 کی دا شونداغ اوبدان تورادور ایکان، انداغ مونداغ ایش قیلانور ایکان
 بای انی اوز بلاسیدیک کورادور ایکان، انکا بقصب چپان قریم اوتاک
 بریب ایکان دیب خلقه آشوروب دانقلاب بردی.

لیکن یعقوب آخوند اوزی بای نینک اوپیده بر نچه زمان تورغان
 دین کین زیریکیب قالغالی توردی. اول کلکانده تولا خوش بولوب
 یوروب ایردی، اما بارغان ساری کونکلی ساوردی. همیشه کونکلیده بر
 دردی بار ایردی: من اتا انام اکا اوکام نی بر کورسام ریب تولا ساغینیب
 یوردی. بای نینک اوپیده یاغلیق توقاچ قاتلامانان یکانده اناسی
 ایتیپ برکان زغرا نان و ارپه نان نی ساغیندی، پاللو بیلان حلوا
 یکانده اناسی ایتیپ برکان اوماچ نی ساغیندی. اوجه پشقاندا اناسی
 نینک اوکزه سیده ایلماک بیلان تارتیب یکان اوجه نی یاد قیلیم
 تخی تولراق ساغیندی. شونداغ یوروب اوروغلاب قالدی. بای نینک
 اوپیده تخمیناً ایکی یل تورغاندین کین چیدامای بر کون بای نینک
 قاشیغه کیریب اتا انام نینک قاشیغه بارسه ایریم ریب جواب سوردی.
 بای: بو یز یلکشی ایماس موریب سوردی. یعقوب آخوند: بو یز تولا
 یلکشی دور، مونداه تولا اوبدان توروروم، لیکن اتا انام نی اوز یورتوم نی
 ساغیندیم. اوز یورتوم را مرکز چیلیق قیلیم آچ قالسام هم اول ییره
 تورغوم بار. غیر یورت هر قانچه اوبدان بولسه مو انینکدین اتا انام
 نینک یورتی اوبدان ریب بایدین جواب الدی.

۱۵ داود آخوند نینک یخشی عملی .

داود آخوند مکتب دین چیقیب اوز اوییکا کالکانده اناسی
 انکا بر کیرده نان بردی . اول انی ایب یمای حویلیغه چیقیب قور
 ساقی اچقونچه اوینادی . نان نی یکالی تورغاندا همسایه نینک بلاسی
 اینک قاشیغه کلیب کیرده نانی نی کوروب ایتی : وای منینک کسل
 اچام نچه مرتبه کیرده نان تیلاب دور قیمت دیب الامادوق .
 داود آخوند حاضر کیرده نانی نی ایکی پارچه قیلیب چونک پارچه نی
 انکا بریب ایتی : شونی ایب کسل آچانکیزغه برینک دیدی .

۱۶ همراهینکغه یاریلیق برکیل .

بیز سفر قیلغاندا بر وقت یته عرابه ایب یولغه چیققتوق بر
 نچه کون اوتکاندین کین بر اط کسل بولوب یوکی نی تار نامادی .
 عرابه کشلار مصلحت قیلیب اول عرابه نینک یوکی نی بولوب اوز
 عرابه لاریغه سالدیلار . لیکن بری اونامای المایمن دیب جدل
 قیلدی . بر آدم انکا ایتی : سن بو کون یاریلیق قیلسانک سن تنکلیککا
 توشکانده اول سنکا هم یاریلیق قیلور اما اول اونامادی . بر نچه

كوندىن كين چونك بر دريادين اوتماچى ايردوك. دريادينك اوترا
 سيدا اول جاهل آدم نينك اطى عرابهسى برله پاتيب قالدى. اما
 قالغانلار نينك همهسى سلامت اوتتيلار. هر نمه قيلسه عرابهنى
 چيقارالمادى. همراهلارى يارى برماي قايلاب تورديلار. علاج
 تاپالماي ناچار بولوب عذره ايتيب اولاردىن ياريلمق تيلادى.
 اندىن اولار درياغه كىرىب انى اطىنى عرابهسى برله سويدىن
 قوروققه چيقارىب برديلار. آدم لار نينك سيزلار كا هر نمه
 قيليشىنى خواه لاسانكىز سيزلار هم اولارغه شونداغ قيلمينكلار.

۱۷ موشونينك بيانى.

همه ميز موشوك كور كان دور ميز. تولاراق اوى لارده باردور.
 موشوك نينك باشى يولاق دور. كوزلارى چونك و قرانكىغو
 لوقدا چاقلانادور. ايكى تيك قولاق باردور. كيرپىكى و بروت
 لارى اوزون دور. بدنى اوزون و ايكىل كوديك يومشاق دور.
 ايكىز يردىن يقيلسه هميشه زخم بولماغوديك اوره توشادور.
 موشوك نينك الدى پوتيدا بشدىن و آرقه پوتيدا تورتدىن
 تيرناقى باردور. تيرناق لارى ايكىل كان و ايتىك دورلار. موشوك

تیرناق لارینی پنجه سیکا بیغیب الایدور . خفه بولسه تیرناق
لارینی چیقاریب تاتالایدور .

موشوك نینك طویغونی تولا ایتمک دور . کومشاریغه بروت
لاریغه و هم بدنن نینك توك لاریکا بر نمه تکسه حاضر طویادور .
انکلاماقی کورماکی هم نهایت ایتمک دور بر نرسه ازغنه شریه
قیلسه حاضر انی طویادور . طعمه سی نی ایستاکانده اوشبو قوه
لاری انکا چونک خدمت قیلا دور لار .

موشوك یر تقوچی حیوان دور . سچقان توتماقی بیلان آدمغه
چونک خدمت قیلا دور .

موشوك سچقان توتقاندا قانداغ قیلغانی نی البته کوروب دور سن .
اول انی مارایدور اندین بر ایتمک ایتمیلیب سچقان نی تیرناق لاری
بیلان توتادور . اندین ازغنه قویوب بریب سچقان قاقچقالی تور
غاندا انی ینه توتوب الادور شو طریقهدا انی اویناب ییدور .
بعضی وقت موشوك اوغور لوق قیلیم خفه لیم قیلا دور . بر
کرسه انی کورماکانده گوشت و نان تاپسه انی اوغور لاب ییدور
کشی انی طویسه جزادین قورقوب قاقچیب کتادور . سیلاماغلیققه
و یومشاق کبککا موشوك نینك خوشی بار . اول خوش بولسه

اورونوب خورك تارتادور بلالار موشوكنى خوش قىلسە اولار
بيلان اويناشادور.

موشوك اوزىنى پاكىزه ساقلايدورغان بر جانوردور. پات
پات تىلى بيلان توكنى يالايدور. موني قىلغاندا موشوك مەھمان
چىرلايدور دىرلار. كوندوزى ايسىق و يوشاق يردە ياتقالى
خواھلايدور. اما كىچەسى طعمە اىستاب يورادور.

موشوك نىنك ھەمەدىن چونك دوشمنى ايتدور. بر ايت انكا
يقىن كلسە غىجداب پوقويدور. اوزىنى قوتقازماق اوچون كماغە
كيرا دور يا درخت غە چىقادور. مونداغ يرلار دە ايت انى
قوغلاب توتالمايدور. اما بعضى بر برى بيلان دوست بولغان
موشوك و ايتلار ھەم باردورلار.

اسلان توغولغاندا تخمىنا توقوز كون كوزى كورمايدور. كوز
لارى اچىلغاندىن كىن اسلان تولا چرايلىق اويانچى چىقادور.
اناسى بلالار چونك بولغونچە اوبدان باقادور. موشوك تورا
دورغان اوىنى و انى باققوچىنى اوبدان تونويدور. بر كمرسە
موشوكنى بر سىدكا سالىپ تورغان اويىدىن يراققە اليب بارىپ
تاشلاسه اول يولنى آسان تاپىپ اويىكا يانىپ كلادور.

۱۸ موشوك حكايه سى .

بر كشى بر شهردين يكرمه پوطى يراق بر ير كا كوچوب
 كتكانده اوز موشوكى نى هم برله اليب باريب ايردى . اول ير كا
 بارغاندين كين موشوكى ايكى نى اسلانلادى . بر نچه كونفچه
 بلالارنى اوبدان باقىب توردى . اسلانى نينك كوزلارى اچيلغان
 وقتدا بر اسلان اناسى بيلان غائب بولدى . ايكاسى اولارنى
 ايستاب تاپالماي بر طريقه بيلان اولدى ديب خيال قىلدى .
 ايكى هفته دين كين بالدور اولتورغان يرينكيز كا موشوك اغزىدا
 بر اسلاننى كوتاريب يانيب كليب دور ديب ايكاسيكا خبر
 بولدى . موشوك نينك مقدورى يولدا نهايت اوزولوب كتيب
 ايردى اما ايكاسى نينك كهنه اغينه لارى رحم قىليپ باقتى .
 ازغنه وقتدين كين موشوك اسلاننى اول يرده قويوب ايكاسى
 نينك كى غه باردى . ايكاسى موشوكنى كوروب خوش بولوب
 ايمدى اسلانى بيلان توختايدور ديب خيال قىلدى . اما انداغ
 بولمادى . بر نچه كون آرام اليب ينه بر اسلاننى نى الغاچ كهنه
 اويكا كتى . اندين اول يرده توردى .

۱۹ پیپی آخوند بیلان دیونینک

چوچکی .

پیپی آخوند دیکان کچیک بر کمر سه بار ایردی . اول همیشه خوش
 یورور ایردی وانی بی آرام قیلادورغان نرسه یوق ایردی . بر کون
 تماشا قیلغالی جنکله چیتی . اول یرده خوش کونکل برله تولا غزل
 او قودی . ایسیقدا اوساب قالیب بر بولا ققه کایب سو ایچکالی
 توردی . لیکن اوزینی سوغه اینکیشکاندا ایکی یوغان قولدین
 تو تولدی . اینکدین یوز مرتبه چونک بر دیو اوزینی یاشوروب انکا
 ماراب توروب توتوب دور . بیچاره پیپی آخوندنی ایب بر سبدکا
 سالدی . هر قانچه یغلاسه انی قویوب برمای اوییکا ایب باردی .
 دیو اوییکا کیرکاندا ایشیک نی ایتیپ قویوب پیپی آخوندنی
 سبددین چیقاریب الدی . اول بیچاره قایلایسه بر سینخدا ایکی
 اداشلاری نینک قورولغان کوشتی نی کوروب نهایت قورقوب
 کتی . دیوانی اولتورمای بر یرده سولاب قویدی . انکا سو بیلان
 نان بردی ؛ اما پیپی آخوندنیک یکوسی کلمادی . تولا انسراب
 بی آرام ایردی .

ایرتەسی دیوینە کلدی . هیچ نرسە یماکانی نی کورسە
اغزیغە نان تیقیب یگالی زورلادی اما بیچاره پی پی آخوند
قورقونج دین هیچ نرسە یوتالمادی .

ینە بر کون دیوانی قرانکغو بر یرده سولاب قویدی . اول
یرده پی پی آخوند اوز اوینی نانا داداسی و توقانلارینی و یکان
غزانی یادیغە کلتوردی . مونی یاد قیلغاندا چیدامای یغلاب
زینداندین چیقالی تولا حرکت قیلدی .

ایرتەسی دیوینە کلیب پی پی آخوندنی خوش بولغالی و
بالدورقی دیک غزل او قوغالی بیوردی لیکن پی پی آخوند بیچاره
او قویالمادی و قورقونج دین کونکلی نی توختا تالمادی . آخری دیو
نینک اچیغی کلدی . او قوغالی زور لایمن دیب انی قول لاریغە ایب
بر سیقیب الدی . شو نینک دین پی پی آخوند بر فریاد بیلان جان بردی .
بو چوچک راست بر واقعه دور شونداغ که پی پی آخوند بر
قوچقاچ و دیو بر یمان بلا ایردی .

۲۰ اولار سانالغان دورلار

بر اویده مریم عثمان دیب بر توقان ایکی کچیک بلا

اویناشیب توردی. اناسی بر سبد آرموت اویکا ایب کیریپ
 قویوب کتی. عثمان سبد کا باریب قایللاب آرموت نی کوردی.
 بوتاتلیق آرموت ایکان برینی ایب یی دیب ایتی. مریم المانک
 انامیزدین سوراییلی دیب چپانیدین تارتیب توستی عثمان: برینی
 الای انام اولارنی ساناماب دور؛ برینی السام بیلهایدور دیب
 مریم نی سیدکیب اتی.

اما خدا سانانان دور دیب مریم جواب بردی. عثمان:
 راست مونی اویلاماب دورمن. انام کیر کونچه توختاب تورای
 ایماسه دیب قویدی.

۲۱ قرا قول نینک واقعه لاری.

قاسم دیب بر اوغول بلا بار ایردی. قول لاری همیشه
 پاسکینه تمام قرا بولغانی اوچون قرا قول اتاندی.
 موشوک بوساغهدا اولتوروب وای قانداغ پاسکینه قول
 دیب باشی نی لینکشاتیپ پنجه سی نی یالاب پا کیزه قیلدی.
 بر کون قاسم همسایه سی نینک قیزی زورا خانغه اوچرادی.
 قاسم: نه یرکا باراسیز دیب سوردی. موشو جنسته نی ساراخان

حاجیم غه ایب چیقیب برای دیب زورا خان ایتی. من برله بارسام
 بولامدور دیب قاسم سوردی. زورا اختیار یندکیز دیب جواب بردی
 سارا خان حاجیم بلالار ینک میوه برله کلکانی نی کوروب
 خوش بولدی. سیز جنسته نی منکا ایلغاب برسانکیز سیز کا چای
 قایناتیب برای دیب ایتی. زورا خان معقول بو بردمده طیار
 بولادور دیب میوه نی ایلغاغالی توردی. حاجیم چای نی قایناتیب
 توروب بلالار غه پات پات قایلادی. قاسم ینک قرا قول لارینی
 جنسته اوستیده کور کاندە: هوی قاسم سن قول لارینک نی
 ایریغلاسانک بولور ایردی. مناسو، قولونک نی اول یوب اندین
 زورا خانغه یاری برینک دیب ابریق نی تانکلادی. اما قاسم: حاجیم
 اوزینی چونک توتادور دیب خفه بولوب چای ایچمای زورا بیلان
 میوه نی تاشلاب قاچیب کتی. ایددی لطیفه خانیم ینک حویلی سیغه
 بارای اول یرده توی بارایمیش دیب کتی.

اول یرکا بارغاندا لطیفه خانیم اوزی پش ایوانغه چیقیب
 قاسم نی کوردی. قاسم قول لارینی ینکیکا تیقیب سلام دیدی.
 قول لارینکیز تونکامدور یاز ایماس مو دیب قاسم غه نان ایب
 چیقیب برکالی اویکا کیریب کتی. لطیفه خانیم یانیب چیققاندا

قاسم ناننى الغالى قول لارينى اوزاتى. وای قانداغ قول لار بوديب لطيفه خانيم بر كولوپ سالدی. مهمانلاری اينك كولىكانى نى انكلاب تاشقاری چىقتى بو اوغول بلانينك اتى نمه دور ديب برى سوردی. بو اوستانك بويىلىق قرا قول دىكان بلا دور ديب بولك بر كشى جواب بردى اندین همه سى: هوى قرا قول هوى قرا قول ديب تاوالاشيب كولىدلار. قاسم ناننى المای اول یردین هم قاجيب كتی. كتيب بارغاندا جانورلار هم زانكلا قیلیب كولو شوب تورغانديك انكا كوروندى قارغه: قارغ قارغ ديب قچقیردى؛ كاك كوك: كاك كو كاك كو ديب قچقیردى همه دین یمانى قرا قوچقاچ ایردی. اوزونكیزنى یومامسيز اوزونكیزنى یومامسيز ديب سارادی. قاسم یغلاب قرا قول لاری بیلان یاشلارینی ایستكانده یوزى تمام قرا بولوب قالدی.

قایلاسه زوراخان یانیب کلیب یاتادور. ایمدى شونى قورقاتای ديب بر اریقدا بو كوب اولتوردی. زوراخان اوتوب بارغاندا قاسم بعو بعو سیزنى توتوب الامی ديب واقیرادی. زوراخان قورقوب قاجیب تورغاندا قاسم تورت پوتلوق بولوب اورمالاب انى قوغلاب توتوب الدی. زوراخان وای جان ديب بك قچقیرغاندا

قاسم قورقوب: زورا خان شوك بولونك من ايماس مو ديب
 تيندوروب باقتى اما زورا خان يوزى نينك قراليقنى كوركانده
 ينه قورقوب قرا قول بيلان هر كيز اوينا ما يمن ديب اويكا قاچيب
 كتى. قاسم كوناكلىده تولا خجالت بولوب يولدا قالدى.

نماز شامدا زورا اويناب يوركانده اوستانك بوييدا بر بلا
 نينك ياتقانىنى كوروب كيم ديب اول ير كا بارسه قاسم ايكانىنى
 كوردى. قاسم ديب قچقىرسه اول جواب برماي دوم ياتيپ
 يوزىنى ياشوردى. زورا انينك قاشيدا اولتوروب قاسم ديب ينه
 بر قچقىرسه اول باشىنى آهسته كوتاريپ قايلادى. زورا خان
 قول يوزىنى كوروب: منانمه بولوب دور قول يوزونكيزنى يوب
 سيز غو ديب اوستانككا يقيلغوديك حيران بولدى.

۲۲ ايت نينك بيانى.

ير يوزيده آدم نه يرده اولتورسه ايت باردور. ايت تولا
 طريقه دا آدم غه خدمت قىلادور. ايكاسى نينك همراهى بولادور
 مالى اويى و حويلى سىنى ساقلايدور. بعضى يورت لاردا پاته چيغه
 ياردم بريب پاتهنى ساقلايدور. چونك ايت لار كچيك عرابه لار غه

قاتیلیب آط خدمتی نی قیلا دور. آوچیغه یاردم بریب آونی تاپا دور.
 بعضی ایت لار کورنی یوتالایدور و اغزیدا خط توشویدورغان
 ایت لار هم بار. واقعه بولغان دور که سوغه توشوب کتکان اوشاق
 بلالارنی قوروققه تارتیب قوتقازیب دور. جنمکدا یولدین
 ازیقیب کتکان آدمنی بوراب ایستاب تاپیب یولغه باشلاب بارا دور.
 ایت بوری و تولکی بر جنسدین دور. تولا قسم ایت لار
 بار ایکان. بعضی سی موشو کدین کچیک بعضی سی موزایدیک
 چونک دور لار. بعضی ایت لار نینک باشی کچیک و کومشاری
 سکیچکا دور باشقه سی نینک باشی یولاق و کومشاری
 توخاغراق دور. بعضی ایت لار نینک قولاق قیسقه بولوب تیک
 تورادور باشقه سی نینک قولاق اوزون بولوب سانکولاب
 تورادور. بعضی ایت لار نینک توکی قیسقه و یریک دور باشقه
 سی نینک اوزون و یومشاق دور.
 ایت نینک هر الدی پوتیدا بش تیرناق بار دور. هر ارقا
 پوتیدا تورت تیرناق و پوتی نینک ارقاسیدا یوقاریراق شاقشاق
 دیکان باش بارماقی بار دور. تیرناق لارینی پنجه سیکا کیر
 کوزالمایدور. اینیک اوچون تیرناق لاری. کحال دور لار.

تیشلاری باشقه یرتقو حیوانلار نینک کی دیک دور . بوراق قوتی
 ایٹیک دور . بوراماق بیلان ایکاسی نی یا اینک مالی نی یا آونی
 ایستاب تاپالایدور . ایت عقل لیق بر جانور دور . خوش بولسه
 سکر اماک بیلان یا قویروقی نی شپینکشیتماق بیلان یا قاواماق بیلان
 خوشلوقی نی کورسانادور . اچیفی کلسه خیرقراب تیشلارینی
 کورساتیب ایٹیک قاوایدور . خفه لیق قیلسه شونی بیلادور .
 ایکاسیکا خفه لیق قیلغان بولسه اویاتیب اینک ایاغیغه اورمالاب
 کلیب کوزلاری بیلان اینکدین عفو تیلایدور . بلالار انکا
 یخشیلیق قیلسه اولار بیلان اوبدان اداش بولادور .

۲۲۳ ایت حکایه سی .

بر آدم نینک تولا هوشیار بر ایتی بار ایردی . هر کون ایکاسی
 انکا نان الیب یماک اوچون اون پل لوق بر تین نی بردی ایت
 تین نی تیشلاب دوکانغه باریب نانبایغه تین نی بریب اوزیکا بر
 نان الیب یر ایردی . بر کون نانبای اویناشیب تنوردین ینکی
 چیققان ناندین برینی انکا بردی . ایت قزیق نان نی تیشلاب
 تاشلادی . اندین تیوانکیکا چیقیب تین نی الیب باشقه نانبایغه

باردی . اول نانباى انكا اغزى كويما كوديك بر نان بردى . اول
كوندين تارتيب خفه قيلغان نانباى نينك دوكانیغه ینه بارغالى
اونامادى .

۲۴ حیوان ازاري نينك حكايه سى .

نياز آخوند ديكان اون تورت ياشار بر بلا بر ايرته كان اكاسيغه
ايتى كه بوكيچه قرا منى يمان باسيب الدى . توش كوروب ايشاك
بولغان ايميشمن . بر كشى كونده منكا توبه آرتيب توشورتوب تورار
ايردى . اوبدان خبر الماغان اوچون اوچام هم ياغير بولوب قالغان
ايميش . بر كون اول آدم بازارغه بغدادى اليب باريب ساتاي ديب
منكا اون تورت چار كليك بر تغار بغدادى نى آرتيب يولغاه هيذاب
يوركان ايردى . يولدا من هاريب قاليب ايتيك مانكالماسام منى يمان
تيليمده تيلاب كالتك بيلان پارچاقيم غه اوروب جوالدوز بيلان
سانجيدى . بعضيدا تغار نينك توبه سيمكا چيقيب مينار ايميش .
مونينك برله تولا جبر تارتيبم ، ليكن درديم قانچه چونك بولغانى
برله كب قيلاماديم . آخرى مانكالمى يقيليب توشسام اول
آدم منى اولتور كوديك تيب اورار ايميش . اول وقت من

اول وقت من او یغایب کتیم. خدایم منی ایشاک قیلماغانیغه شکر قیلدیم.
 ینه بر او خلاب توشادیم که من بر اسلان بولغان ایمشمن.
 من بر وقتغچه موشوک انام بیلان یوروب خوشلوق قیلغان ایکان
 من. بر کون بر او غول بلا بو اسلان نی باقماییز دیب موشوک انام نی
 بر او یکا سولاب قویوب منی توتوب بر چولیکا الیب باریب
 تاشلاب ایمش. اول چولده من یالغوز قالغان ایکان من. کوندوزی
 اورمالاب یوروب افتاب ایسیغلیقمیدین اوساب اچ قالیب جبر
 تارتار ایردیم. کیچه سی یمان تونکوب یورار ایردیم. اوج تورت
 کون شونداغ تورغاندین کین جانیم چیقودیک بولغاندا بر قارغه
 کلیب کوزومنی چوقوغالی توردی. من قورقوب او یغایب کتیم.
 خدایم منی اسلان قیلماغانیغه شکر ایتیم.

ینه بر او خلاسام احوالیم تخنی یمان بولوب کتی. توشومده
 منا من توخی بولغان ایمشمن. صحرادا بر حویلیدا چوجه اداشلاریم
 بیلان چونک بولوب خوش یورکان ایمشمن. بر کون ایکام منی
 و توخی اداشلاریم دین ینه توقوزنی الیب طنابدا پوتلاریمینی
 چیکیب قویدی. اندین بیزنی بر ایشاککا باش توبن پوت یوقاری
 قیلیب اسیب قویوب یولغه چیقتی. اول کون تولا ایسیق ایردی.

باش توبن تورغانیمیز برله جبریمیز تولا بولدی . مانکنگان ساری
 جبریمیز تخی زیاده بولوب کئی . بر طرفدین پوت لاریمیز نینک
 تره سی سویولوب اچیشیب ایکان بر طرفدین باشیمیز توبن توروب
 اغریدی هم اوساب قالدوق . اول کون هم ککیچه سی بیلان
 تانکاتقونچه یولدا ایردوک . سحر دا بر شهر کا یتیب بیزنی بر
 سراغنه توشور کاندە هیچ احوالیمیز یوق ایردی . بریمیز هم یولدا
 اولکان ایمیش . ایکامیز ازغنه آرام الیب تورغاندین کین بازارغنه
 الیب باریب ساتای دیب بیزنی کوتار کاندە اویغانیب کتیم . آدم
 ایکانیم نی کوروب تولا خوش بولدوم . هیچ وقت مونداغ یمان
 توش کورکان ایماس من .

نیاز آخوند نینک اکاسی انکا ایتی که بو توشلار برله خدایم
 حیوان نینک آدم لاردین تارتقان جبرینی سیز کا کور ساتیب ایکان
 که سیز موندین کین بر جانورنی قیناماغایسیر و هم آزار برماکایسیر .
 بولتور اوچ اسلاننی چولیکا اپاریب تاشلادینکیز ایماس مو ، و
 تخی تونه کون بو ایکی کوچوکنی تاشلاب اتامن دیما دینکیز مو ؟ ای
 اوکام هر کیز انداغ قیلماغایسیر . بر حیواننی باقما یمن دیسانکیز
 انی چولیکا تاشلاب اتماقدین قینامای اولتورماک یخشی دور . بو

یورت نینک آدم لاری حیوانغه تولا آزار برادور ایکان. بعضی سی
 ایت قوچقار خوراز ککلیک و باشقه حیوانلارنی سوقاشتوروب
 تماشا قیلادور ایکان. انداغ ایشلار تولا یمان دور چونکه مونیکنک
 برله بیچاره حیوانلارغه تولا اول بولادور. شونداغ ایشلار
 اوچون خدانینک غضبی آدمغه کلادور دیب اکاسی نیاز
 آخوندغه بو نصیحت لارنی قیلدی. نیاز آخوند ایتی که حیوانلار
 نینک جبری من اوزوم بیلکاندین کین پنه هر کیز بر حیواننی
 قینامایمن.

۲۵ حیواننی تریکتورکان نینک سزاسی.

اوتکان زماندا مریم و سارا دیکان ایکی همشیره بلا بار ایردی. مریم
 ینه و سارا سکر یا شقه کیرکان ایردی. اتا اناسی نینک چونک بر ایتی و
 آف چرایلیق بر موشوکی بار ایردی. اولار بر بری برله اویناقلاشور
 ایردیلار. موشوک قیش وقتیدا تونکاب قالغاندا ایت نینک قاشیغه
 کیریپ ایستیق یاتار ایردی. مریم ایت غه و موشوککا تولا امراق بولوب
 اولار برله تولا اوینار ایردی. اولارغه هیچ خفهلیق قیلمای پات
 پات ایت غه قند و موشوککا سوت ارتوروب برور ایردی. افتابدا یاتقاندا
 اولارنی ديسامقدين احتیاط قیلور ایردی. اولار هم مریمکا تولا امراق
 ایردیلار. اول هر یرکا بارسه ایت برله بارور ایردی و هر قچقیرغانیدا
 یوکوروب کلور ایردی. مریم اویکا کلکانده اول سکراب اویناقلاب
 خوشلو قیدین قاور ایردی.

سارانينك اولارغه خوشی يوق پات پات خفه سالور ايردی. بر کون
 موشوک بر کورپه نينک توپه سیده اوخلاب ياتسه کورپه نى اوروب اتی
 موشوک شونينکدين اويغانيب قورقوب بر سکراب قاچيب کتکانده
 سارا خوش بولوب کولدی. ينه بر کون ايت غه سو توکوب ياتقان يریدين
 انی قوپاريب اتی بعضیدا انی زانکلا قيلمک اوچون انکا بر سونکاک نى
 تانکلاب ايت الغالی کلمکانده انی تام دین آشوروب تاشلاب اتی. انينک
 اوچون ايت ساراغه ايرکاشيب اويناقلاغالی اوناماس ايردی. هر قانچه
 انی قچقيرسه ميديرلامای شون ياتار ايردی.

اتا اناسی نينک باغيدا چونک چوقور بر کول بار ايردی. بلالاريميز
 سوغه توشوب کتماسون ديب چوره سیده زازه ايتيب قويغان ايردی.
 انينک بر ايشيکی بار ايردی. باغبان کلهغه سو اليب قويغالی کيرماسه
 اول ايشيک ايتيکليک تورور ايردی.

باغبان بر کون باغدا کی همه کل لارنى سوغارغالی کولدين سو توشوب
 تورغاندا ايشيک نى اوچوق قويوب اويکا چای ايتچکالی کيردی. سارا
 ايشيک نينک اوچوق تورغانى نى کوروب موشوک نى اليب سوغه توشورای
 ديب کول نينک لبيکا چيقيب سوغه تاشلادی. ليکن موشوک نى کولکا
 تاشلاب اتقاندا لايغه تيلاب اوزی هم يقيليب توشتی. کول نينک يانيدا
 اوزون شاخی بار چونک بر سوکت بار ايردی. سارا انينک بر شاخی نى
 قوتوب اليب: وای جان وای جان ديب واقيراب توردی. ليکن ايه چوریده
 آدم يوق ايردی. ايت سارانينک واقيراغانى نى انکلاب دوشمنی نينک
 آرازينی قوتوب ميديرلامای ياتتی.

موشوک سودين چيقيب اويکا کيردی. مريم انی کوروب افتابدا
 قوروسون ديب باغقه اليب باردی. اويدين چيقسه اچاسی نينک
 واقيراغانى نى انکلاب حاضر ايت نى قچقيريب کول طرفيکا يوکوردی.
 ايت بيلان کول لبيکا باريب اچاسی نينک شو احوالی نى کورکانده انی

سودین چیقارغالی ایتنی بیوردی. ایت حاضر کیریپ سارانی
کونکلا کیدین تیشلاب تارتیب قوروققه چیقاریپ قویدی.
بو واقعه دین کین سارا ایت موشوکنی تریکتورمای اولارغه تولا امراف
بولدی. اولار انکاهم امراف بولوب قوروقمای انکا ایرکاشیب اویناقلار ایرریلار.

۲۶ تمثیل سوزلار.

اکیلکان باشنی قلیج کسماس.

پاقا بر سکرایدور ایکی سکرایدور اوچونجی اوراغه توشار.

قزاینکغه نعه سالسانک چوموچکا شو چیقار.

کیم چپاننی ینکی کیسه دورغه بیکنینک اوغلی شو

کیم چپاننی کهنه کیسه تامنی تشکان اوغری شو.

آچ مالیم بار مالیم توق مالیم یوق مالیم.

۲۷ قوی نینک بیانی.

قوی فائده لایق ییخشی بر حیوان ایکان. انینک توکی نی یونک دیرلار.
یونکی نینک رنگی بعضی آف بعضی سریق اقیش بعضی کوکیش بعضی
بوز و بعضی قرا بولادور. بعضی قوی هم الا بولادور. قوی نینک ایرککی نی
قوچقار دیرلار. انینک باشیدا ایکی یوزکام لیک مونکوزی بار. تیشی سی نی
ساغلیق و بلاسی نی قوزی دیرلار. پوتلاری قاپلاغلیق آچا تواق.

دور. قوی یکاندین کین کوشایدور. بو شونداغ بولادورکه اوت یمنی بر
چاینداب یوتکاندین کین قورساقیدین اغزیغه یاندورروب ایکنجی مرتبه
چاینداب یوتادور. انینک یماکی اوت غزاندک پچمان بیده سمان بوغاز
قاوغون شاپاق و شونداغ نرسه لار دور.

قوی یواش قورقونجاق بر حیوان دور. غیری کشی یقین کلسه و
یا ایت یا موشوک و یا باشقه شونداغ بر نرسه پیدا بولسه همسه
قورقوب بر یرکا یوغلاشیب تورورلار. قوچقار بعضیدا اوزینی جرئتلیک
کورساتیب الدیغه چیقیب اول عجبایب نرسه کا کوز تیکیب تورادور. اما
موشوک انینک طرفیکا بر سکراسه و یا قولونک بیلان بر چواک اورسانک
حاضر یانیب قاچادور. اول وقت تمام پاچه جانی اوچون قاچقاندیک
انکا ایرکاشیب قاچادور.

ایرته یازدا و کوزده قوی لارنی قیر قانورلار. یونکییدین کیکیز و پایپاق
قیدورلار و یا ییب ایگریب هر قسم یلخشی ماهوت یونک چکمن و باشقه
باشقه ایکیینکا لازم بولادورغان نرسه لارنی توقورلار. و هم بولک طریقه لاردا
قوی بیزکا فائده لیق دور: سوتی نی ایچامیز کوشت یاغی نی ییمیز و
اوچای لاریدین نغمه لارغه هر قسم لازم بولادورغان تارلارنی یاسایدور
لار. تره سیدین قزیم و میشه قیدورلار. تولالار یونک نی الهای آشلاب
انینکدین جوبه توماق قیدورلار.

۲۸ هوشیار قوی نینک حکایه سی.

بر آدم بر جنکدین اوتوب بارسه اندا بر قوی اوچرادی.
انینک الدیغه کلیب عراب یول نی توسقالی توردی. اول آدم اوتوب
بارای دیب تورسه قوی نهایت انسزلیک برله انکا قایللاب تخی

زیاده مُرادى . مونیڭك بر خیالی بار اوخشایدور ديب اطلدین
 توشتی . قوی حاضر ایندک الیدین یو کوروب بر جلغه غه باشلاب
 باریب اندا توختاب یند مُراکالی توردی . اول آدم قایلاب باقسه
 جلغه نینک ایچیده ایکی تاش نینک ارالیقیدا کچیک بر قوزی
 ساپیلیب قالغان ایکان . بو آدم رحم قیلیب سوغه کیریب بیچاره
 جانورنی اجراییب الیب اناسی نینک قاشیدا قویدی . اول وقت بو
 هوشیار قوی یو کوروب سکر اکانی برله اوز خوشلوقی نی کورساتی .

۲۹ اچکونینک بیانی .

اچکو قویغه اوخشاش بر حیوان دور . توکی قوی نینک یونکیدین یریکراک
 دور انی چوپور دیدورلار . اینکاکیده اوزون سقالی باردور . پوت لاریدا
 بردین اچا تواق لاری و باشیدا ایکی اوزون مونکوزی بار . ایرککی نی تاکا
 تیشی سی نی اچکو و بلاسی فی اوغلاق دیدورلار . اچکو قویغه اوخشاش
 کوشایدور . یماکی پچمان اوت یاپرماق و انداغ نرسه دور لیکن جریم کوچت
 قوبوزاتی نی هم غاجاب ییدور . مونیڭک بیلان درخت غه چونک زیان
 قیلادور . قوبوزاتی سویولسه درخت قوروب قیلادور . اچکو توزغه تولا
 امراق . انینک اوچون توز برکان کشی نینک کینیدین ایرکاشادور .
 اچکو شفشک اویانچی و کفسز بر حیوان دور . بویان اول یانغه
 کتیب یوروب بعضیدا بر تام غه و بعضیدا بر اوکزه کا چیقیب الادور .
 بعضیدا کینی پوت لاری بیلان اوری قوروب درخت دین یاپرماق الیب
 ییدور . تاغلاردا یورکالی تولا خوشی بار . اندا چونک تاشلار اوستیکا

چیققیب یورروب اوینایدور. ادم اصلا مانکالمایدورغان یزلارکاهم چیققیب
یورروب اوتلایدور.

سنکا بر تاکا اوچراغان مو؟ سکراب سنکا باشی نی لنگشاتیب الیب
الدی پوتلاری برله یرنی قپتی مو؟ و یا مونکوزی بیلان سنی بر اوسوب
یقیتیب اتی مکی؟ بعضیدا اویناب شونداغ قیلانور ایکان. ینه بر
تاکا اوچراسه حاضر ایکولان کوچلارینی سیناشیب باغانور. تازا
اوسوشانور ایکان. تیشی و اوغلاق یواشراق دور. اولار سکراب یورروب
بر بری بیلان اویناقلاشانور.

اچکو تولا هوشیار بر حیوان دور. بلالار ازار برمای اویناسه اولار
بیلان یورکالی امراق بولانور. اچکو ایکاسیکا تولا فائده لیک دور. غزاندک
چامغورشویوکی و شونداغ نرسه لارکا قناعت قیلانور و هم خیلی اوبدان
سوت برانور. قری اچکونینک کوشتی نی یکالی بولانور لیکن انچه مزه
لیک ایماس دور. اما اوغلاق کوشتی مزه لیک دور. تره سی نی قزیم و
چوپورینی ازغامچی قیلانور. لیکن چوپورنیک تکیداکی یومشاق
قبیت نی ایلغاب الیب تولا پلغه ساتانور. انینکدین شال ریب
یومشاق نفیس کیم لار توغویدورلار. مونکوزیدین توکمه تسبیح دانده لار
دوت و انداغ نرسه لار قیلانور.

۳۰. ایکی اچکونینک حکایه سی.

جنکدا پاته لار اوتلاغان یریده چوقور بر اوستاندک بار ایردی.
پاته چی بلالار سو اولوغ بولغاندا اول اوستاندک اوستیکا قویغان بر قال
یغاچدین ترسلدیک برله اوتار ایردی لار. بر کون بر اچکو اول بر قال
یغاچدیک کوپروکدین اوتکالی توردی. اما اول حالدا ینه بر اچکو اول
بر طرفدین هم شول کوپروککا کیردی. کوپروک نینک یاریم یغده کلکانده

دوقوشوب بر بریدین اوتالمای تورروب قالدیلار. ارقاغه یانالمادیلار و تکمیده سو شارقاراب توردی. پاته چی بلالار مونی کورروب قورقوب کتیلار. اولار هیج علاج نی تاپالمای تورغاندا کوردیلارکه بر اچکو کوپرون نینک اوستیده آهسته آهسته یاتیب الدی. بو اوبدان شون یاتقاندا بر کیمینه بری انینکدین سکراب سلامت اوتتی. پاته چی بلالار خوش بولوب ایتیشته ییلارکه اول یاتقان اچکوراست هوشیار حیوان ایکان و سکراب اوتکان راست جرئتلیک بر اچکو ایکان.

۳۱ یالغانچیلک نینک سزاسی.

ایمین آخوند دیب بر پاته چی بلا بار ایردی. اول کنت کا یقین بر جنکلدا کنت نینک بارچه قوی لارینی باقار ایردی. اول جنکلدا بعضی وقت بوری پیدا بولور ایردی. بر کون کنت نینک خلقی جنکلدین: بوری کلدی بوری کلدی دیب تاوالاغانی انکلادیلار. کنت نینک آدم لاری پاته چیغه یاری برماک اوچون میللیق الیب جنکلغه یو کوردیلار. یتیب بارغاندا هم پاته چی هم قوی لار نینک تنج تورغانی نی کوردیلار؛ اما بوری یوق ایردی. اولار خفه بولوب کنت کا یانیب کتیلار. ایمین آخوند پات پات شونداغ یالغان کب لار بیلان کشیلارنی پنتورور ایردی. ینه بر کون: بوری کلدی بوری کلدی دیب اوخشاش تاوالاماق نی جنکلدین انکلادیلار. اما: پاته چی بلا ینه بیزنی

پنتور کالی قوپوب دور ديب بو قتميم هيچ کيم يارى بر کالی بارمادی.
 ليکن بو وقت بوري نينک کالکاني راست ايردى. قوی لار هر
 طرفکا قاچتيلار و ايمین آخوند قور قوب آدم لاردين يارى تاپقالی
 کنت کا يو کوروب باردی. کشيلار جنکلیغه يتيب بارسه بوري
 قوی لار نينک تولاسی نی اولتور کانی نی کوردیلار. همه سی ايمین
 آخونددين خفه بولوب: مونی کوروب ينه بيزنی کول لاب يالغان
 قچيرامسن ديب انکا قاتیق جزا بردیلار. يالغانچی راست کب
 قيلسه هم خلق اينک سوزیکا اعتبار قيليب چونپو تماس ايردى.

۳۲ کپيله برله چومله نينک حکايه سی.

بر ياز کونیده افتاب نينک ايسیغلیقیغه و کدلار نينک چرايیغلیقیغه
 بر کپيله خوش بولوب بو يانغه اول يانغه اوچوب يوزار ايردی. قنات
 لاری الا بولا بولغاچ اوزی بر کلدیک چرايیلق ايردی. اول کونده بر
 چومله چونک مشققت برله اغیر بر دان نی تارتیب يوزار ايردی. کپيله
 مونی کورکانه چومله کا ايتی که ای دوستوم نمه ايشقه مونداغ اغیر ايشنی
 قيليب يوزور سن؟ منديک افتاب و کدلار نينک تماشاسی نی قيلسانک
 يکشيراق ايماس مو؟ چومله جواب بردی که منينک اويوم ده بلالاريم بار.
 هم اولار اوچون هم اوزوم کا ايش قيلدور من. ياز وقت دا ايشلاماسام قيش نينک
 سوغاقيدا آچ قالیب موزلاب اولوب کتارمیز. کپيله باشی نی بر قاشلاب
 ايتی که البته من هم کينراک ايش قيليب قيش وقتی اوچون خیل دی دولت نی

بیغامن اما ایمدی خوش کونلاریمنی ترس ایش بیلان بوزمایمن.
 قیش وقتغیچہ تخی اوزاف ایکان دیب اوچوب کتی.
 بر نچه کون اوتکاندین کین سوغاق بولدی. اول وقت چومله
 بلالاری بیلان اویکا کیریپ ایستیق یاتی. کپیلده نینک قنات لاری
 سوغاقدین قاتیپ قالیب بالددورقی دیک کوتارالمادیلار. گدلار سولا
 شیب کتکانده عسلی نی کپیلده کایرمدیلار. انینک برله کپیلده آچ قالدی.
 شو احوالیدا چومله نینک اویکا اورمالاب باریب یغلاب ایتی که ای
 دوستوم هم تونکدوم هم آچ قالدیم منکا رحم قیلدیلار. چومله اوزونک
 روبه لاگان دولتینک نی خرجلاب یسانک بولمامدور ریب جواب بزدی.
 کپیلده یغلاب ایتی که تماشا منکا شونداغ عادت بولوب کتی که هیچ ایش
 قیلدوم کلمادی. اول وقت چومله ایتی: ای دوستوم ایچیم سنکا اغریدی.
 اما یاراتقوچی نینک یولی شونداغ دور که بر کمرسه ایش قیلماق نی
 خواهلاماسه نان هم یمایدور ریب بیچاره کپیلده نی یولغه سالدی.

۳۳۳ یل بیک نینک بلالاری.

یل بیک دیکان اقسقال بر کمرسه بار ایهمیش. اول شونداغ قری بر
 نرسه که آدم وقت نی حساب قیلیب تورغان زمانه دین تارتیب بو
 کونغیچہ عمر کوروب دور. انینک تورت بلاسی بار. ایکی سی قیز ایکی سی
 اوغول ایهمیش. بولار داداسی برله همیشه یورکانی بیلان هر بری باشقه
 باشقه یورادور. بری بر یرکا کلسه اول یرده بالددور تورغان باشقه طرفکا
 حاضر چیقیب کتادور. داداسیغه اوبدان خدمت قیلدغانی اوچون
 شونداغ قیلدورلار بر برینی یمان کورکانی اوچون ایماس. داداسی نهایت
 قریب کتکانی برله بلالاری همیشه یاش و چرایلیق توروب دورلار. همه
 آدم لارغه برابر تولایخشی خدمت لارنی قیلادورلار و اوشاق بلالار برله
 اویناغالی نهایت یخشی کورادورلار.

بر قیز نینک اتی ایرته یاز خانیم دور. بعضی کشیملار اتی بهار بی بی
 هم دیرلار. اول تولا چرایلیق بر قیز بلا ایکان. کیکان چپانی کون و
 یشیل دور و چیکه سیکا رنگا رنگ کُل چپچکلاری قیسیب ایکان. هر یل
 بر کلیب قاشیمیزدا ایکی اوچ آی توروب اوز برکتی نی آرم لارغه کنکرو
 چیلدیک بیلان ساچیب برادر. کلارورغان وقت را انینکدین ایلکاری
 تورغان اوکاسی برله کوروشوب بر مونچه اوینایدور. بو ایکولان شونداغ
 قزلیق اوینایدورکه هوا شمال بولوب کتارور. اوشاق بلالار مونی کورکانده
 تولا خوش بولوب لک لک اتلانغو چاک چوکان سیک لک کیه شاقیرام حاشی
 قپاق و باشقه هر قسم رنگا رنگ لک لک لارنی راستلاب اوچورغالی تورارورلار.
 تاغدین اوتکانده ایرته یاز خانیم اندا بار قار و موزغه بر ایسیق
 پورایدور. انینک بیلان بولار ایریب سو بولوب دریا اوستانک لارکا کیریب
 هر طرفکا اقیب کتیب بارارور. اندین ایرته یاز خانیم بلالارنی
 قچقیریب: کون ترکالی چیقینکلار ریب ایتارور. اولار چیقاندا کورورلارکه
 ایرته یاز خانیم نینک پوت لاری هر ر بساکن یری کوکلاب دور. اول عجب
 قیز بلانه یردین اوتسه درخت کیاه لارنی سویارور. اولار بو چاقغیچه
 اوخلاب دورلار اما بو سویوشی بیلان اویغانیب چپچکلاب کوکلابالی
 باشلایدورلار. سوکت اول سویما کیدین انداغ خوش بولورکه همه
 شاخلاری نینک قوبوزاقی بوشایدور. اول وقت بلالار چیقیب ایسقیب
 پی پی بالامان یاساب اوینایدورلار. قارلوغاچ سوندوک تورغای سوفی یانک
 و قسم قسم باشقه سوغاقدین قاجیب ایسیغراق یورت لارغه کتیب
 بارغان او چارلیق لار ایرته یاز خانیم برله همراه بولوب یانیب کلمورلار
 اولار انینک اوسول اویناشیغه ساراب نغمه جالمیشیب برارورلار. اول
 خانیم نینک افتاب برله خیلی روست اغا اینیچیلقی بار. انینک و اچون
 افتاب توشوب هر یرده تام لارنی ایسیتیب قویارور. اول وقت سوغاقددا
 توتکوب یورکان آرم لار قالین چپان جوبه نی سالیب افتاب سینیب

اولتوروب ایرته یاز خانیم نینک دولتیکا خوش بولورلار آخرنا سونی
 یرنی هوانی اوت کیاه لارنی و آرم لارنی انینک آچاسی نی قبول قیلدیشقه
 راستلاب بولوب ایرته یاز خانیم ینه بر یلغچه خوشلاشیب کتادور.
 یل بیک نینک چونک قیزی حدسز چرایلیق بر چوکان ایکان میش.
 انینک اتی یاز خانیم دور اما بعضیلار انی تابستان بی بی هم دیرلار.
 سنکلی باشلاب طیار قیلالماغان ایشلارنی اول توتوب الارور. افتاب
 بیلان سنکلیدین تخی یخشیراق دوست ایکان. انینک اوچون شونداغ
 ایسیق بولادورکه آرم لار همه پاخته لبق ایکنی نی تاشلاب نفیس
 کونکلاک لار بیلان یورورلار. تولا بلالار تمام یلانکغاج هم یوزادورلار.
 یاز خانیم تاغلار نینک قاروموزیغه شونداغ ایسیق بر یل پورایدورکه
 دریا اوستانک لار سونین تولورلار. سو اولوغ بولوب بعضی یرلارده
 توغلارنی سوروب کوپروک لارنی الیب کتادور. اول وقت اوشاق بلالار
 ایسیق قوم نینک ایچیده اویناب پات پات سوغه توشوب غولاچ
 ایتیب سو اوزادورلار. یاز خانیم نه یردین اوتسه دبساکان یرده اوت
 کیاه لار ایکیز اوسارلار بیده چیچکلایدور و اشلیق پشارور. سنکلیدیک
 بو هم درخت کیاه لارنی سویارور. انینک سویوشی نی تموز دیرلار. اول وقت
 قزیل کُل اچیلور درخت لار نینک میوه سی پشارور. اول اوچمه نی سویارور.
 اندین اوروک جنسته کیلاس نینک نوبتی بولورور. اما تولا بلالار بو
 خانیم نینک برکان چونک برکتی نی کوتارالمایدورلار. اولار اوچمه اوروک
 الهه شاپتول قاوغون تار بوزنی جیق یب کسل بولورلار. قوناق پشا
 دورغان وقتی یقین کلکانده یاز خانیم باشقه طرفکا کوچوب
 کتادور. اورنیغه اکاسی کلیب تاشلاب کتکان ایشلارینی توتارور.
 بو اکاسی نینک اتی کوز اخوند دور. بعضیلار انی خریف خان هم
 دیرلار. اول سریق نفیسراق پاخته لبق چپان کیب بلیده یوغان بر
 تغارنی کوتارادور شو تغارداکی برکتنی کنکر و چیلدیک بیلان آرم لارغه

اولاشتوروب برانور. شونینک بیلان ارزانچیلیق بولوب قالادور. بوکشی کلکان وقت را یاز خانیم نینک چیقارغان ایسیغلیقیدا هره چیمین پشه بورکه و شونداغ خفه قیلارورغان نرسه تولا زیاده بولوب کتکان دور. کوز آخوند مونی کورکانده یاز خانیم غه خفه بولوب: منکا برکان میراثینک شونداغ بولور موریب بولارنی یوقاتقالی تورارور. قولیدا بر یلدیو کوچ بار. مونینک برله آهسته یلدیوب تورارور و شونینکدین چیقان سوغاق شمالدا حالاقی نرسه لار یوق بولوب کتارورلار. اما بو شمال نینک سوغاقلیقی اوچون اوشاق بلالار بالادورقی ریک سوغه توشوب قوم را اوینایالمایدورلار. انینک اورنیغه توپ تپکوچ اوینارلار. کوز آخوند برکت تغارینی بیکار قیلیب بولوب انی بر قاقیب یورکاب قولتوقیغه قیسیب کتارور. اما کتکان حالدا همه درخت کیاهلار برله خوشلاشیب: یخشی اوخلانکلار ای بلالاریم دیب بر سویوب قویارور. اول سویماکی برله همه یاپرماق لاری غزانک بولوب توشارورلار. و درخت کیاهلار ایرته یاز خانیم کلکونچه بیغیلیب قاتلیق اوینو بیلان اوخلایدورلار.

همه دین کین یل بیک نینک کچیک اوغلی کلادور. اول هم چرایلیق بر بلا ایکان. اما کفسرلیکی خیلی بار دور. انینک اتی قیش آخوند دور. بعضیلار انی زمستان خان هم دیرلار. اول آف جوبه بیلان یوغان سوسنی توماقنی کیب کلادور. موره سیکا آف بر خورجیننی ارتیب دور. خورجین نینک بر کوزی پارقیرایدورغان چونک کچیک الماس برله تولغان دور و ینه بر کوزیکا پا کیزه آپ آف پاختهنی تیقیب قویوب دور. اول کلکانده کیچه لاره ایش قیلیب خورجیندا بار الماسدین یرکا ساچیب برانور. بولارین بعضی سی کول لارکا و یا باشقه سو بار یرلارکا توشوب موز بولوب قالادور بعضی سی رنگا رنگ پارقیرایدورغان قرو بولوب درخت لارغه چاپلاشیب قالادور. اوشاق بلالار چیقیب بو الماسنی

قولومیزغه ایب اوینایلی ریسه توتقان حالدا قولیدین یتیب کتارور.
 بلالار اوپانیمیز نه یرکا کتی ریب خفه بولوب تورسه قیش آخوند زانکلا
 قیلیم بولوب تام نینک ارقاسیدین قاچیب کتارور. ینه بر کون موز
 قیلایلی ریب بلالارنی قچقیرارور. موز تنگی کوتارما کوریک بولغاندا
 بلا سوغه قوشوب کتسه و یا یقیلیم کتیب یغلاسه قیش آخوند: کیر
 دینک اوپانغه چیدانک اوپانغه ریب ینه کولارور. شونداغ ایشلارنی
 قیلاقیلا یوروب یورت را کوچلوق بولوب قالارور. اول وقت خورجین نینک
 ینه بر کوزیدین پاختهنی ایب یر یوزیکا ساچارور. بلالار مونى
 کورکانده: قار یاغیب دور قار یاغیب دور ریب خوش بولوب قچقیرارور
 لار؛ کمبغل کشیلار مونى کورکانده: وای قار یاغیب دور بو سوغا ققه
 قایداغ چیدایلی ریب خفه بولورلار؛ دهقان کشیلار خوش بولوب:
 خداغه شکر بغدادیغه فائده قیلارور ریب قیش آخوندغه دعا
 خیر قیلورلار.

یل بیک نینک تورت بلالاری یل نینک تورت فصلی دور یعنی ابرته یاز
 و یاز کوز و قیش.

خدا نینک همه قیلغان فرسه لاری یختشی دور.

